METSÄTALOUS

UUTISVUOSI 2015

Metsä porskutti vastavirtaan

Sellutehtaat pitivät Suomea pinnalla.

Suomen talouden yskintä on jatkunut koko vuoden. Vuoden positiivisimmat uutiset ovat tulleet metsäalalta, joka on noussut takaisin vientiveturiksi.

Vielä muutama vuosi sitten metsäalasta puhuttiin auringonlaskun alana. Metsäteollisuuden mediaseksikkyys oli nollan tuntumassa.

Nokian romahdus ja sitkeä taantuma muutti tilanteen. Vientitilaston kärjestä löytyvät tänä vuonna dieselpolttoaineen lisäksi sellu, paperi ja sahatavara.

Selluvienti on vetänyt niin hyvin, että metsäteollisuus on tehnyt sen varaan jätti-investointeja, ja lisää hankkeita on suunnitteilla.

Äänekoski valaa uskoa

Sekä metsänomistajien että koko maan kannalta vuoden tärkeimmäksi metsäuutiseksi nousee Metsä Groupin Äänekosken biotuotetehtaan rakentaminen, joka varmistui keväällä.

”Loistava uutinen. Puuta piisaa, investointi ei ainakaan siihen kaadu”, kommentoi äänekoskelainen metsänomistaja **Markku Hytönen** MT:ssä huhtikuussa.

Vuoden 2017 syksyllä käynnistyvä, 1,2 miljardia euroa maksava tehdas lisää kuitupuun käyttöä noin 4 miljoonaa kuutiometriä.

”Tässä tehtaassa yhdistyy monta tulevaisuuden megatrendiä, kiertotalous, vähähiilisyys, energiatehokkuus sekä teollinen symbioosi ja kyky uudistua. Hanke osoittaa, että Suomessa on tarvittavaa kykyä katsoa tulevaisuuteen”, iloitsi Euroopan unionin komission varapuheenjohtaja **Jyrki Katainen** tehtaan peruskiven muurauksessa syksyllä.

Vireillä useita hankkeita

Myös UPM on kasvattanut sellutehtaittensa tuotantoa ja lisännyt puunkäyttöä ja muitakin hankkeita on vireillä.

Uusi Finnpulp kertoi keväällä suunnittelevansa Kuopioon maailman suurinta havusellutehdasta.

Keskustelua nosti MTK:n yhtiöön tekemä 1,5 miljoonaan euron sijoitus.

Kuopion lisäksi vakavasti otettavia sellutehdashankkeita on ainakin Kemijärvellä. Kemiin taas suunnitellaan jättimäistä biojalostamoa.

Stora Enson panostuksissa kärjessä on Varkaus, missä hienopaperikone kääntyi kartongille. Myös Kotkamills remontoi paperikoneen kartongille.

Investoinnit lisäävät havupuun käyttöä tuntuvasti ja kääntävät puuvirtojen suuntia. Myös sahauksen odotetaan lisääntyvän.

Metsänomistajille uutiset ovat enemmän kuin hyviä. Kuitupuusta on ylitarjontaa ja etenkin talviharvennusten kaupaksi saanti on ollut vaikeata jo pitkään.

Mh-yhdistykset uudistuivat

MTK:n järjestöuudistus ja metsänhoitoyhdistysten jäsenyyden muuttuminen vapaaehtoiseksi kuului vuoden seuratuimpiin uudistuksiin. Yhdistyksissä pelättiin jäsenkatoa, mutta toisin kävi.

Neljä viidestä metsänomistajasta maksoi metsänhoitoyhdistyksen vapaaehtoisen jäsenmaksun.

Pinta-alalla mitattuna yhdistysten peitto nousi vielä suuremmaksi, koska jäsenyyden suosio kasvoi suurissa metsätiloissa.

Myös yhdistysten liittyminen MTK:hon onnistui. Lopulta omillaan jatkoi vain Päijänne.

”Vahva kentän tuki ja iso jäsenmäärä ovat se peräseinä, jota metsänomistajien edunvalvonnassa tarvitaan”, muistutti MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja **Mikko Tiirola**.

Vuoden järjestöuutisiin kuului Metsäliitto Osuuskunnan päätös karsia metsänhoitoyhdistysten hallinnossa mukana olevat metsänomistajat pois hallinnostaan.

Kuitupuusta ylitarjontaa

Puukauppa kävi tasaisesti vuoden loppuun. Eniten närää aiheutti kuitupuun heikko kysyntä Pohjois-Suomessa.

Toinen heikko lenkki oli energiapuu. Sen tarve on vähentynyt, koska talvet ovat olleet lauhoja ja kilpailevat polttoaineet halpoja.

Tilanne on erityisen vaikea niille yrittäjille, jotka ovat panostaneet konehankintansa energiapuun kasvavien korjuumäärien varaan.

MTK suomi metsäteollisuutta puun heikosta kysynnästä. Metsäteollisuus taas valitti puun tarjonnan riittämättömyyttä ja vastusti jyrkästi kuitupuun ohjautumista energiakäyttöön.

Koko alkuvuoden jatkuneen nokkapokan jälkeen järjestöt löysivät toisensa syksyllä. Ne kertoivat rakentavansa yhdessä sähköisen puukauppapaikan, joka on avoin myös yksityisille metsänomistajille.

Joulun alla Metsäteollisuus sekoitti pakkaa vaatimalla tukin minimiläpimitan nostoa.

Biotalous kärjessä

Pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) vetämän hallituksen ohjelma oli metsänomistajille mieleen.

Hallitus nosti biotalouden yhdeksi kärkihankkeekseen ja lupasi huojentaa metsänomistajien sukupolvenvaihdoksia.

Käytäntö on ollut juhlapuheita karumpi. Luonnonvarakeskuksen supistukset ovat purreet metsäntutkimukseen, Suomen metsäkeskus on irtisanomiskierteessä säästöjen takia ja Metsäkeskuksen liiketoimintaa jatkava Otso horjuu talousvaikeuksissa.

Metsänomistajat näkevät säästöt kemeratuessa. Juuri voimaan saatu kemeralaki meni uusiksi ennen aikojaan. Ensi keväänä työlajeista tipahtaa jopa juurikääpää torjuva kantojen käsittely.

Metsähallituslain muutos eteni eduskuntaan suurella porulla.

Käräjillä melkoinen savotta

Aivan vuoden aluksi Suurta Savottaa vetävä **Reijo Lahtonen** toimitti oikeuteen 1050 uutta kannetta. Ne tulivat metsänomistajilta, jotka halusivat korvauksia metsäyhtiöiden kartellista.

Syksyllä käynnistyi Metsähallituksen korvausvaatimuksen käsittely Helsingin käräjäoikeudessa.

Metsähallitus vaatii Stora Ensolta, UPM:ltä ja Metsä Groupilta 159,4 miljoonaa euroa.

JARMO PALOKALLIO

ARI NAKARI

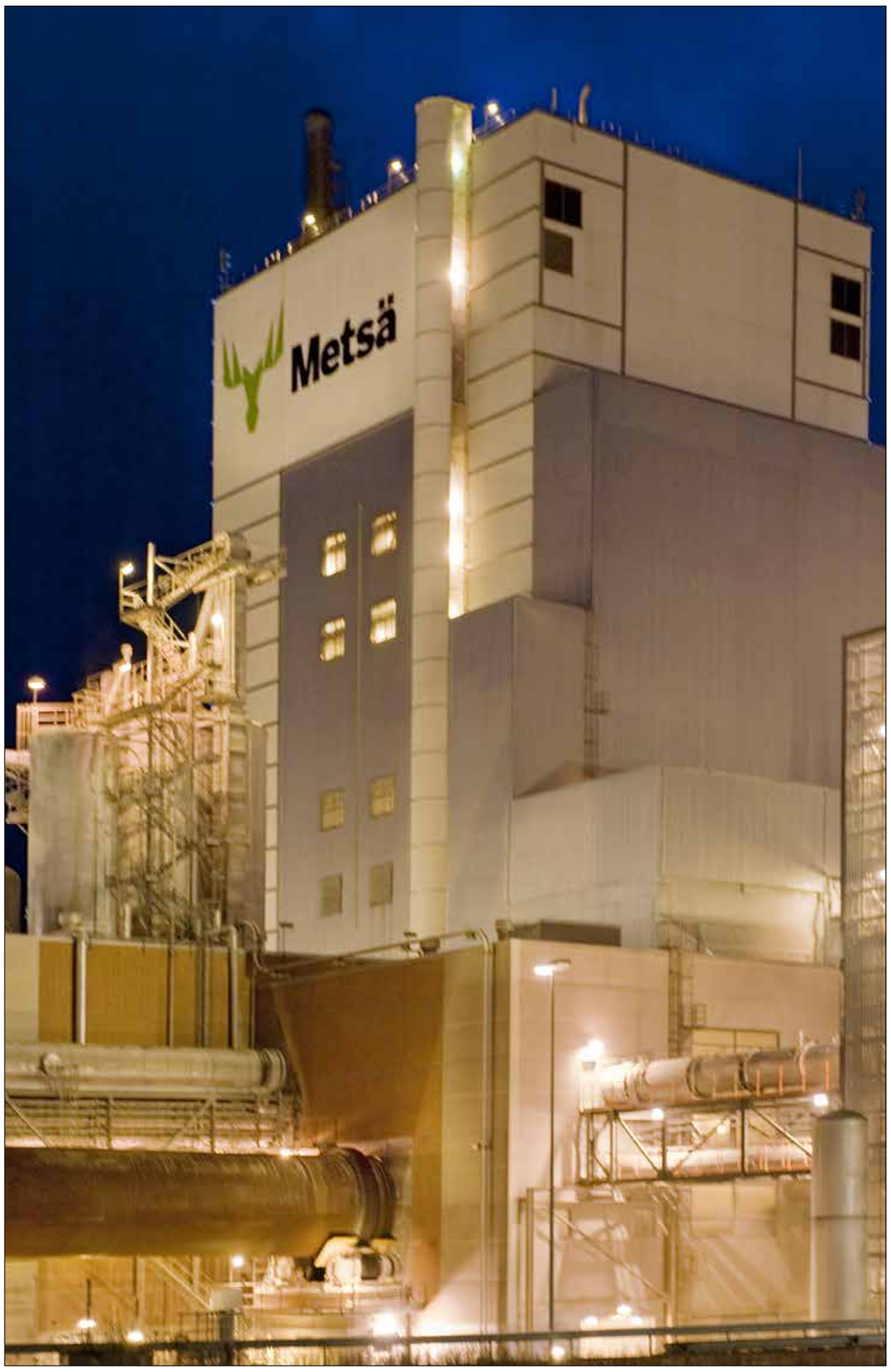

Metsä Groupin Joutsenon-tehdasalueella sijaitsee sellutehtaan lisäksi kartonkitehdas, joka valmistaa pakkauskartonkia.

Mh-yhdistykset pitivät jäsenensä

Metsänomistajien edunvalvonta muuttui, kun metsänhoitoyhdistysten jäsenyys muuttui vapaaehtoiseksi ja yhdistykset liittyivät MTK:n jäseniksi.

Neljä viidestä metsänomistajasta pysyi yhdistysten jäseninä.

”Lopputulos on odotettua parempi. Jatko on omissa käsissä, eli siinä, miten metsänhoitoyhdistykset ja MTK:n onnistuvat metsänomistajien palvelussa ja edunvalvonnassa”, MTK:n metsäjohtaja **Juha Hakkarainen** sanoo.

Vuoden toinen suuri asia metsänomistajien kannalta on metsäteollisuuden investointien käynnistyminen. Puunkäytön lisäys on tärkeä sekä metsänomistajille että koko kansantaloudelle. Siltä osin metsäala porskuttaa vastavirtaan.

”Äärimmäisen positiivista on hallitusohjelmaan kirjattu biotalouspanostus. Siihen liittyy metsänomistajille luvattu sukupolvenvaihdosten helpottaminen.”

Huolia, mutta myös mahdollisuuksia, Hakkarainen näkee EU:n suunnalla.

Kansainväliseen ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaan vaikuttaminen on yhä tärkeämpää metsänomistajien kannalta.

JARMO PALOKALLIO

Maailman suurin havusellulinja

JOUTSENO (MT)

Maailman suurin havusellun tuotantolinja löytyy Metsä Groupin Joutsenon-tehtaalta. Tehtaan kapasiteetti on 690 000 tonnia ja puunkulutus 3,5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

”Tuotetusta sellusta 95 prosenttia menee vientiin. 65 prosenttia viedään Kiinaan”, tehtaanjohtaja **Jaakko Anttila** kertoo.

”Havusellun globaalin kysynnän odotetaan kasvavan tasaisesti, noin 2 miljoonaa tonnia vuoteen 2025 mennessä. Suurinta kasvu on Aasiassa.”

Kiinan jälkeen sellua myydään Joutsenosta eniten Italiaan ja Suomeen. Omistajat ostavat sellun tuotannosta viisi prosenttia, loput myydään ulkopuolisille asiakkaille.

”Tuotetusta sellusta 95 prosenttia menee vientiin”, Joutsenon tehtaanjohtaja Jaakko Anttila kertoo.

Sellun lisäksi tehtaassa tuotetaan biokemikaaleja, eli mäntyöljyä ja tärpättiä, ja bioenergiaa.

Muut kuin sellu vastaavat kymmenesosaa tehtaan lopputuotteista.

Kaakkois-Suomi tärkeä

Metsä Groupilla on Kaakkois-Suomessa paljon puuta jalostavaa teollisuutta.

”Käytämme puuta yhteensä noin 5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Valtaosa puusta ostetaan lähialueen metsänomistajilta”, piiripäällikkö **Jari Makkonen** kertoo.

Puukauppa käy hänen mukaansa hyvin. Paras kysyntä kohdistuu kesäkorjuukelpoisiin harvennus- ja uudistusleimikoihin.

”Talvileimikoita ostamme nyt etupäässä sopimusasiakkailta, sillä niitä jäi korjaamatta viime talvena leudon sään vuoksi”, Makkonen sanoo.

Metsänhoitopalveluiden kysyntä on Makkosen mukaan kasvussa. Asiakaspalaute on ollut tyytyväistä.

”Metsänomistajan kannattaakin panostaa metsänhoitoon, jotta hän saa parhaan hyödyn lisääntyvästä puunkäytöstä”, Makkonen painottaa.

Äänekosken biotuotetehdas lisää kuitupuun käyttöä noin 4 miljoonaa kuutiometriä eli kymmenen prosenttia nykyisestä tasosta. Puu on saatavissa pääosin kotimaasta, jos tarjonta yksityismetsistä lisääntyy kysynnän kasvaessa.

TERHI PAPE-MUSTONEN

Metsäteollisuus iloitsee noususta

Metsäteollisuus ry iloitsee metsäteollisuuden investointien käynnistymisestä. Samalla metsäteollisuus on palannut vientiveturiksi, joka pitää Suomen liikkeessä.

”Vuoden paras uutinen on metsäteollisuuden investointitason nousu. Metsäteollisuuden merkitys on korostunut myös viennissä, mutta se selittyy osin muun viennin laskulla”, toteaa toimitusjohtaja **Timo Jaatinen** Metsäteollisuus ry:stä.

Jaatinen on tyytyväinen myös pääministeri **Timo Sipilän** (kesk.) johtaman hallituksen ohjelmaan. Siinä näkyy vahva panostus biotalouteen. Kasvua haetaan etenkin metsästä.

Hallitus haluaa lisätä hakkuita 15 miljoonalla kuutiolla.

Jaatinen muistuttaa, että hakkuiden nousu lähelle kestäviä hakkuumahdollisuuksia vaatii myös luonnonhoitoon panostamista.

EU:ssakin asiat ovat nytkähtämässä metsäteollisuuden kannalta parempaan suuntaan. Metsien merkitys päästöjen sidonnalle ja taloudelle on tunnustettu aiempaa selvemmin.

Samalla uusi EU-komissio on alkanut oikeasti keventää sääntelyä.

Harmaita pilviä taivaalle on kasannut työmarkkinajärjestelmän kyvyttömyys parantaa Suomen kilpailukykyä. Metsäteollisuus kaipaisi myös poliittiselta päätöksenteolta suurempaa vakautta, mitä nyt on nähty.

JARMO PALOKALLIO

UUTISTAUSTA

Energiapuhe on ihmeitä täynnä

Alkaa tuntua siltä, että aina kun kuulee sanan energia, kannattaa poistaa varmistin. Niin paljon siitä puhutaan roskaa.

Vastikään useissakin lehdissä näkyi otsikko, jonka mukaan biohiilipelletit voivat korvata kivihiilen. Noinkohan?

Yleensä nämä jutut eivät selviä edes alkeellisesta testistä, joka koskee rahaa. Ratkaisevaa kaikessa tuotannossa nimittäin on kannattavuus.

Siksi esimerkiksi hallituksen näkemys, että bioenergia voisi olla joku biotalouden kärkihanke, on aika hölmö. Milloin talousvaikeuksista on selvitty keskittymällä tuotantoon, joka ei tule toimeen ilman valtion tukea?

Näin on biohiilenkin kanssa. Jutut sanovat kainosti, että sen valmistaminen pitäisi saada kannattavammaksi. Tämä asettaa hehkutuksen outoon valoon: huonosti kannattava tuote tuskin voi saada aikaan suurimittaista energiantuotantoa, vientiä Eurooppaan tai merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia koko maan metsäenergia-alalle, niin kuin jutut lupaavat.

Sitä paitsi, jos biohiilellä yritettäisiin korvata kivihiiltä hiukankaan merkittävässä määrin, loppuisi puu alta aikayksikön. Siksi pitääkin kysyä, minkä takia puusta pitäisi tehdä mahdollisimman alhaisen jalostusasteen tuotteita, mitä energia on?

Ainakin metsäbiotalouden juhlapuheiden mukaan alhaisesta jalostusasteesta nimenomaan piti päästä irti.

Hallitus perustelee hankettaan sillä, että Euroopan unioni vaatii bioenergian käyttöä. Perustelu ontuu: ei kai siitä tällä perusteella tarvitse kuitenkaan kärkihanketta tehdä.

Ettäkö metsä olisi hidas?

Jotkut tutkijat ovat myös keksineet, että metsistä ei ole saatavilla nopeita ilmastohyötyjä. Väite hämmentää: näinkö vapaasti juuri tutkijat saavat heittää väitteitä, jotka eivät perustune tutkimukseen.

Kannattaa katsoa esimerkiksi kuvio Havaijin Mauna Loan ilman vuotuisesta hiilidioksidivaihtelusta. Se löytyy Suomen Metsäyhdistyksen Hakata vai säästää -pamfletin sivulta 20 (hae sanoilla Hakata vai säästää ja mene Materiaaleihin).

Kuviosta näkee, että jokainen kasvukausi vähentää ilmakehän hiilen määrää radikaalisti. Jos siitä osakin voitaisiin pitää pois ilmakehästä myös kasvukauden jälkeen, vaikutus olisi nopea.

Ja kas: juuri tätä metsäsektori tekee, kun se poistaa puuta metsästä tuotteisiin, joissa hiili kestää kauemmin kuin vajaan kasvukauden.

> Jos biohiilellä yritettäisiin korvata kivihiiltä hiukankaan merkittävässä määrin, loppuisi puu alta aikayksikön.

Metsä nimenomaan sitoo hiiltä nopeasti. Tätä jotkut eivät halua uskoa vaan väittävät, että puun energiakäyttö vapauttaa hiiltä lyhyellä aikavälillä.

Tältä se saadaan näyttämään, kun katsotaan niin läheltä, että näköala katoaa – siis yksittäistä puuta kerrallaan.

Tosiasiassa kuitenkin Suomen metsäsektorin sodanjälkeinen historia on taloudellisesti kannattavaa metsien hiilivaraston kasvattamista ja fossiilisten polttoaineiden korvaamista. Sitä ei pidä vähentää vaan lisätä.

Toisin on metsän vaihtoehdoksi esitettyjen aurinko- ja tuulivoimaloiden kanssa. Niiden rakentaminen on aiheuttanut valtaisasti fossiilisia hiilipäästöjä jo ennen kuin energiaa on tuotettu yhtään.

Jostakin syystä tämä ei kiinnosta metsätalouden arvostelijoita lainkaan.

HANNES MÄNTYRANTA on Suomen Metsäyhdistyksen viestinnän suunnittelija.

Uusien kemeratukien maksatus alkoi

Kesäkuussa voimaan astuneen uuden kemeralain tukien maksatus on vihdoin alkanut, tiedottaa Suomen metsäkeskus.

Hakijoille lähetetään ilmoitus tuen lopullisesta määrästä ja maksun saapumisesta postitse.

Metsätukien käsittely ruuhkautui pahasti, kun käsiteltävänä on ollut vanhan ja uuden lain mukaisia tukihakemuksia eivätkä uudet digitaaliset käsittelyjärjestelmät ole olleet käytössä.

Tukia on myös haettu runsaasti.

”Uuden Kemera-lain mukaisia metsänhoitotöiden hakemuksia on käsitelty Metsäkeskuksessa liki 40 000 kappaletta. Niihin liittyviä töiden toteutusilmoituksia on otettu vastaan noin 10 000 kappaletta”, Metsäkeskuksesta kerrotaan.

Haettuihin tukiin tulee viranomaisten arvion mukaan kulumaan yli kymmenen miljoonaa euroa.

Uutta kemeraa varten varattiin kuluvalle vuodelle 15 miljoonaa euroa.

”Tuet käytetään taimikon varhaishoitoon, nuoren metsän hoitoon ja juurikäävän torjuntaan. Uudet metsätie- ja terveyslannoitushakemukset sekä suometsän hoidon hakemukset on siirretty käsiteltäväksi vuonna 2016.”

Vanhan kemeralain mukaisia tukia on kuluvana vuonna maksettu jo noin 50 miljoonaa euroa.

HANNA LENSU

LYHYESTI

Enestam jatkaa PEFC:n johdossa

Jan-Erik Enestam jatkaa PEFC Suomen puheenjohtajana. Hän on aiemmin toiminut Pohjoismaiden neuvoston pääsihteerinä ja ministerinä maan hallituksessa. Enestam nostaa painopisteeksi vaikuttamisen PEFC:n kansainvälisessä toiminnassa.

Siementuotanto Otsolta

Tapio-konserniin kuuluva Tapio Silva on ostanut Suomen Metsäkeskuksen liiketoimintayksikkö Otsolta metsäpuiden siemenviljelykset.

Kauppa vahvistaa Tapio Silvan asemaa etenkin Keski-Suomen, Pohjanmaan sekä Kainuun siemenmarkkinoilla. Kaupan kohteena oli noin 100 hehtaaria männyn ja 25 hehtaaria kuusen siemenviljelyksiä. Tapio Silvan merkittävin kilpailija on Metsähallituksen Siemen Forelia. Otso keskittyy jatkossa vahvuuksiinsa, joita ovat esimerkiksi tienrakennus ja suometsien hoito.

Metsäverotus muuttuu

Metsäverotus muuttuu vuoden vaihteessa pääomatuloveron, luovutustappion vähennysoikeuden ja arvonlisävelvollisuuden liikevaihdon alarajan osalta.

Metsänomistajan on myös syytä huomioida, että Verohallinto ei enää postita paperista kausiveroilmoituslomaketta maatalousyrittäjille ja metsänomistajille. MT kertoo muutoksista tarkemmin ensi vuoden alussa.